

DEGREE CURRICULUM

CULTURAL HERITAGE: INTERVENTION AND MANAGEMENT

Coordination: PANOSA DOMINGO, MARIA ISABEL

Academic year 2023-24

Subject's general information

Subject name	CULTURAL HERITAGE: INTERVENTION AND MANAGEMENT			
Code	100083			
Semester	2nd Q(SEMESTER) CONTINUED EVALUATION			
Typology	Degree	Course	Character	Modality
	Bachelor's Degree in History	4	COMPULSORY	Attendance-based
Course number of credits (ECTS)	6			
Type of activity, credits, and groups	Activity type	PRACAMP	PRAULA	TEORIA
	Number of credits	0.6	2.4	3
	Number of groups	1	1	1
Coordination	PANOSA DOMINGO, MARIA ISABEL			
Department	GEOGRAPHY, HISTORY AND HISTORY OF ART			
Teaching load distribution between lectures and independent student work	60 hours of masterly lessons 90 hours of independent student work			
Important information on data processing	Consult this link for more information.			
Language	Catalan			
Distribution of credits	3 theoretical credits 3 practical credits			

Teaching staff	E-mail addresses	Credits taught by teacher	Office and hour of attention
PANOSA DOMINGO, MARIA ISABEL	mariaisabel.panosa@udl.cat	6	

Subject's extra information

This course is expected to educate the students about the different modalities and ways of management and intervention in cultural heritage from all aspects: ethnologic, historical and archaeological, underwater, documental, digital... In short, about the immovable, moveable and intangible properties, according to the current legislation.

The different categories of cultural properties will be defined and there will be information about competences, actions and funding possibilities from the local, national and international agents responsible of looking after the protection of all this heritage.

The final goal is that the students have to be able to make a project of their own of a heritage intervention in any of its modalities in the territorial or historical area of their preference. The students of the Archaeology mention must draft an intervention project on the archaeological heritage. It is also intended that students work in a collaborative group to analyze a museum institution and propose an innovation.

The lectures will be accompanied by a significant audio-visual and web support about cultural projects and websites belonging to institutions dedicated to cultural heritage and museums.

Collaborative projects will be presented in class in order to facilitate collective participation and discussion.

Learning objectives

See the section on competences.

Competences

Competences on the matter	Specific competences	Educational Goals
CG3 Identify, compare and evaluate the methods, techniques and instruments of analysis and interpretation of historical, anthropological and/or archaeological sources and documents.		
CT1. Acquire an adequate understanding in speech and writing of Catalan and Spanish languages.		
CT3 – Acquire training in the use of new technologies and information and communication technologies.	Acquire the abilities and knowledge needed to manage and intervene on the heritage in any of its aspects and territorial range.	(O.1) Theory education on the different kind of heritage, defined in the current legislation, the existing mechanisms of protection and the funding resources to develop projects of intervention.
CT4 – Acquire basic knowledge of entrepreneurship and professional environments.	Know how to apply the specific methodology used to design a viable project on heritage intervention.	(O.2) Analyse different cases of cultural projects, national and international, of heritage intervention; apply the TIC to the design of a unprecedented project.

Other competences that don't belong to the subject, but to the degree.

Other competencies that don't belong to the degree.

Subject contents

I.-The concept of *heritage*

I.1.- Cultural heritage and / or historical heritage

I.2.- Natural heritage and cultural landscapes

II.-Types of cultural heritage

II.1.- Archaeological and palaeontological heritage

II.2.- Artistic heritage

II.3.- Industrial heritage

II.4.- Urbanistic heritage and historical cities

II.5.- Monuments and sites

II.6.- Ethnological heritage

II.7.- Documentary and bibliographic heritage

III.- Museums

IV.- Agents involved in the management and protection of the Cultural Heritage

IV.1.- The UNESCO

IV.2.- The Council of Europe

IV.3.- The European Union

IV.4.- The Government of Spain

IV.5.- The Government of Catalonia

IV.6.- The local Government

V.- Regulations regarding interventions and protection of the Cultural Heritage

V.1.- International scope

V.2.- National scope

V.3.- Catalan scope

VI. Management and intervention on the cultural heritage

VI.1. Unmovable heritage. Archaeological and historical sites

VI.2. Movable heritage. Museums

VII.- Planning and design of intervention projects

VII.1.- Programs, master plans and projects: definition

VII.2.- Structure of an intervention project in the Heritage

VII.3.- Budgets, financing, and evaluation

VII.4.- Programmes Analysis

VII.4.1.- The World Heritage Inventory

VII.4.2.- The *Pla per a la conservació, la protecció i la difusió del patrimoni cultural immoble de Catalunya 2019-2025* and the Leader + projects

VII.4.3.- *Pla de Museus de Catalunya*

VII.4.4.- Prospecting and / or excavation projects

VII.4.5.- Files for the cataloging of cultural assets

Methodology

ACTIVITY	CODIFICATION / DESCRIPTION / TYPOLOGY TPD	O*	G*	HP*
Masterly lesson (M)	M / View "Contents"	O1 / O2	T	32
Seminars (S)	S.1 / Presentation and discussion of collaborative projects	O1 / O2	PA	4
Projects (T)	T1 / Design of an intervention project (individual) T2 / Collaborative project on a museum: analysis and innovation proposal	O1 / O2	Ind Group	0 0
Tutoring (Tut)	Tut / Follow-up projects	O1 / O2	Group	4
Others (AA)	AA1/ Case analysis AA2/ Evaluation exercise	O1 / O2	PA	18 2
Evaluation (AV)	AV / See table on evaluation mechanisms			
TOTAL				60

O: Objective. T: theory group. PA: classroom practices group. HP: classroom hours. HNP: hours of student independent work.

Development plan

The subject includes theoretical classes and discussions on Mondays and Tuesdays in the second semester from 11 am to 1:00 pm in classroom sessions, according to the current regulations concerning pandemy.

In the same time slot collaborative projects will be presented. At the beginning of the course all presentations will be scheduled.

CULTURAL HERITAGE: INTERVENTION AND MANAGE... 2023-24

The students of the Archeology mention must devote the individual essay to write an intervention project about the archaeological heritage.

Both reports must be delivered finished in digital format (delivery date to be determined).

Following readings are mandatory:

- Law 17/1990, de 2 de novembre, on Museums (DOGC núm. 1367, de 14.11.1990).

- Law 9/1993, of 30 September, on Catalan cultural heritage (DOGC No. 1807, of 10.11.1993).

- Decree 78/2002, of March 5, of the Regulation for the Protection of Archaeological and Paleontological Heritage (DOGC No. 3594, of 13.3.2002). Correction of errors in the DOGC no. 3915 of 1.7.2003.

Evaluation

Evaluation mechanisms	Codification / description-criteria / typology TPD	Observations	O*	Activity
Attendance and participation (At)	At: Attendance and participation to mastery lessons and tutoring sessions.		O.1	M, Tut, S1, AA1
Evaluation (TE)	Evaluation exercise			AA2
Report (R) / Projects (P)	P1 (T1): Writing of a viable project of intervenció on the heritage P2 (T2): Group writing of a project on heritage analysing a museum and proposing an innovation		O.1, O.2	T1 T2
Seminars (S)	S1: Oral presentation of collaborative project		O.1, O.2	T2, S1
TOTAL				

O: Objective. %: percentage on the final grade.

* The exam will be done on last school day, that is on Tuesday the 21st of May 2024.

** To pass the subject it is mandatory to pass the exam and obtain a minimum of 5 in the overall calculation, which takes into account the other evidence of the evaluation system.

*** Discovering plagiarism or copying will have serious consequences and will always affect the grade. From the beginning, the exercises involved will receive a 0 grade. In addition, academic fraud (copying or plagiarism in papers or spontaneous copying during the exam) involves the application of the Assessment Regulations and the qualification of teaching in the UdL degrees and master's degrees, which means that the coordinator and the head of studies to open the student's file; and that your case will be assessed by the study commission, and the applicable sanctions (depending on the seriousness of the offense) may include the loss of the right to be evaluated for the subject, the loss of registration for a semester or a course or expulsion from the degree up to three years.

**** Students who combine their studies with a full-time or part-time job whose schedules coincide with those of the classes, or who cannot attend class due to family reconciliation needs, have the right to request an alternative evaluation within a period of 5 days from beginning of the semester. For more information, send an email to academic@lletres.udl.cat or contact the Secretary of the Faculty of Letters. After the first five days of class without giving notice of wanting to take the alternative assessment, the only option will be the continuous assessment already presented in the first paragraph of this section.

Bibliography

Book and book chapters of a general nature:

Ballart J. (1997), *El patrimoni històric i arqueològic: valor i ús*, Ariel, Barcelona.

Ballart J., Juan Tresserras, J. (2001), *La gestió del patrimoni cultural*, Ariel, Barcelona.

Bermúdez, A., Vianey M., Arbeloa J., Giralt A. (2004), *Intervenció en el patrimoni cultural: Creació i gestió de projectes*, Editorial Síntesis, Madrid.

Bonet L., Castañer X., Font J. (ed.) (2001), *Gestió de projectes culturals. Anàlisi de casos*, Ariel, Barcelona.

Català, M. (ed) (2010), *Metodologia de recerca etnològica*. Materials d'etnologia de Catalunya, 3, Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Barcelona.

Colombo A., Roselló D. (coords.) (2008), *Gestió cultural. Estudis de cas*. Ariel, Barcelona.

García, Mª Victoria; Soto, Victoria; Martínez, Joaquín (2017), *El Estudio del Patrimonio Cultural*. UNED, Editorial Universitaria Ramón Areces.

García Sanjuan L. (2005), *Introducción al Reconocimiento y Análisis Arqueológico del Territorio*, Ariel, Barcelona.

Institut de la Cuina Catalana (2011), *Corpus del Patrimoni culinari català*, La Magrana Ed., Barcelona.

Monterroso, J. M. (2001), *Protección y conservación del patrimonio. Principios teóricos*, Tórculo Edicions, Santiago de Compostela.

Nogué, J., Puigbert, L., Bretcha, G. (eds) (2009), *Ordenació i gestió del paisatge a Europa*. Plecs de Paisatge: Eines 2, Observatori del Paisatge, Olot.

Ordeix L., Santacana J. (1993), *El Patrimoni artístic i cultural*, Ed. GRAÓ, Barcelona.

Querol Mª A., Martínez Díaz B. (1996), *La gestió del Patrimoni Arqueològic en Espanya*, Alianza Universidad Textos, Madrid.

Querol Mª A., (2010), *Manual de gestió del Patrimoni Cultural*, Akal, Madrid.

Roselló D. (2007). *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Ariel Patrimonio, Barcelona.

Rodríguez Temiño I. (2004), *Arqueología urbana en España*, Ariel Patrimonio, Barcelona.

Ruiz Osuna, Ana; Medina Quintana, Sílvia; Pérez Naranjo, Leonor M. (2020): *Educación y divulgación del patrimonio arqueológico*. Ed. Comares, Granada.

Ventosa, V. J. (2001), *Desarrollo y evaluación de proyectos socioculturales*, Ed. CCS, Madrid.

Yáñez, A., Rodríguez, I. (2018), *El expoliar se va a acabar. Uso de detectores de metales y arqueología: sanciones administrativas y penales*, Tirant lo Blanch, València.

Monographs: case analysis

Aldomà 1., Llop C. (2007), *Segarra-Garrigues. Territori i paisatge*, Pagès Editors, Lleida.

- Conesa, J. A. (1994), *El paisatge vegetal dels espais d'interés natural de Lleida: àrea meridional*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida.
- DD. AA. (1990), *Catàleg de monuments i conjunts històrico-artístics de Catalunya*, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- DD. AA. (1995), *Autopistas i Arqueologia. Memòria de les excavacions en la prolongació de l'autopista A-19*, Autopista CESA i Generalitat de Catalunya.
- DD. AA. (2001), *Colors de Terra. La vida i la mort en una aldea d'ara fa 4.000 anys*, Quaderns de Sala d'Arqueologia, 1, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida.
- DD. AA. (2002), *Recuperant el passat a la línia del Tren d'Alta Velocitat. L'assentament protohistòric, medieval i d'època moderna de El Vilot de Montagut (Alcarràs, Lleida)*, Pagès Editors, Lleida. Demoule J. P. (dir.) (2004), *La France archéologique. Vingt ans d'aménagements et de découvertes*, Editions Hazan, Paris.
- Juarez F., Badía C., Juarez P. (2000), *L'impacte del Tren d'Alta Velocitat sobre l'espai agrari de Lleida*, Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Barcelona.
- Nogué, Joan, Sala, Pere; Departament de Política Territorial i Obres Públiques (eds.) (2010), *Catàleg de paisatge. Les Terres de Lleida*, Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Barcelona. http://www.catpaisatge.net/cat/documentacio_coedi_1.php
- Ruiz B. (coord.) (2009), *Dólmenes de Antequera. Tutela y valoración hoy*, Junta de Andalucía, Sevilla.
- Ruiz de Arbulo J. (ed.) (2000), *Tàrraco 99. Arqueologia d'una capital provincial romana*, Documents d'Arqueologia Clàssica, 3, Tarragona.
- Salvat, A. (2011), *La tàpia a Catalunya. Pervivència i desaparició. El testimoni dels últims tapiadors del Pla d'Urgell*, Estudis sobre el patrimoni etnològic de Catalunya, 2, Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Barcelona. http://cultura.gencat.cat/web/contenit/cultura_popular/07_publicacions/coleccions/Documents/SD_Originals/sd_estudis_2_tot.pdf
- Sesma J. (coord.) (2006), *Bajo el Camino. Arqueología y mineralogía en la autovía del Camino*, Autovía del Camino S.L. Ed., Pamplona.

Articles:

- Asensio J. A. (1995), "Arquitectura de tierra y madera en la Protohistoria del Valle Medio del Ebro y su relación con el Mediterraneo", *Caesaraugusta*, 71, Zaragoza, 23-56.
- Contreras J. (2003), "La recerca etnològica en el marc de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya", *Revista d'etnologia de Catalunya*, 22, 131-147. Publicació diàgital.
- Criado F. (1999), "El desarrollo de tecnologías para la 'gestión del Patrimonio Arqueológico: hacia un modelo de evaluación de impacto arqueológico", *Trabajos de Prehistoria*, 56, nº 1, 13-26.
- DD. AA. (1988), "Dossier: Mètodes científics aplicats a la reconstrucció paleoambiental de la Prehistòria", *Cota Zero*, nº 4, Vic.
- DD. AA. (2009), "Dossier: El Patrimoni immaterial a debate", *Patrimoni Cultural de España*, nº 0, IPCE, 43-195. Publicació digital.
- DD. AA. (2009), "Dossier: Conservar o destruir: la ley de Memoria Histórica", *Patrimoni Cultural de España*, nº 1, IPCE, 40-233. Publicació digital.
- DD. AA. (2014), "Dossier: El Patrimoni immaterial a debat", *Revista d'etnologia de Catalunya*, nº 39, Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals. Publicació digital.
- Demoule J. P. (2004), « De l'archéologie de sauvetage a l'archéologie préventive. Aménager le territoire, préserver notre histoire », a Demoule J. P. (dir.), *La France archéologique. Vingt ans d'aménagements et de découvertes*, Editions Hazan, Paris, 8-21.
- Doñate I. (2000), "La gestió dels espais naturals", *Medi Ambient, tecnologia i cultura*, 27, Generalitat de Catalunya, Publicació digital.
- Esquerda, M., Gallart, J., Manresa, L. (2016), "Els fons d'oli de ginebre a les Garrigues". *Traces. X Trobada d'Estudiosos de les Garrigues*, (Arbeca, 24 octubre 2015), Ed. Fonoll, Juneda, 335-356.
- Martínez 8., Castillo A. (2007), "Archaeology preventive in Spain", a Bozóky-Ernvey, K. (Ed), *European preventive Archaeologie. Papers or the EPAC Meeting, Vinius 2004*, National Office of Cultural Heritage, Hungary -Council of Europe, 187 -208.
- Querol Ma A., Martínez Díaz B. (1996), «El patrimonio arqueológico en la normativa internacional », a Ma A. QUEROL i T. CHAPA (Eds.), *Homenaje al Prot. Manuel Fernandez Miranda, Complutum Extra*, 6-11, Universidad Complutense de Madrid, pp. 295-306.
- UNESCO (2009), "Patrimoine mondial d'Espagne", *Revue du Patrimoine Mondial*, 53, Ed. UNESCO. Ruiz Zapatero G. (1996), "La prospección de superficie en la arqueología española", *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense*, 17, 7-20.

Magazines and online publications

- *Monumentum* (ICOMOS)

<http://www.international.icomos.org/monumentum>

- *Bienes Culturales* (Instituto del Patrimonio Cultural de España)

<http://www.mcu.es/patrimonio/MC/BienesCulturales/index.html>

- *Patrimoni Cultural de España* (Instituto del Patrimonio Cultural de España)

<http://www.mcu.es/patrimonio/MC/IPHE/Documentacion/Publicaciones/RevistasPCE.html> -e-rph. ---

- *Revista electrónica de Patrimonio Histórico* (Universidad de Granada)

<http://www.revistadepatrimoni.es/larevista.php>

- *Revista d'etnologia de Catalunya* (Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Generalitat de Catalunya)

<http://www.raco.cat/index.php/revistaetnologia>

- *Revista Medi Ambient, tecnologia i cultura* (Departament de Medi Ambient Habitatge, Generalitat de Catalunya)

http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/revista/inici.jsp

- ICOMOS (2001), *El patrimonio intangible y otros aspectos relativos a los itinerarios culturales*, Pamplona, 2001.

<http://www.esicomos.org/NuevacarpetainfobibliotecaSUMARIO.htm>

- Portal Iberoamericana de Gestión Cultural (2008), *Ficha para la presentación de Proyectos de Gestión Cultural. Proyecto Identidad digital: y tú ¿quién eres en Internet.?*

<http://www.gestioncultural.org/gc/es/pdf/proy-josomid.pdf>

Legislation

UNESCO

- Convención sobre la protección del patrimonio mundial, cultural y material. París, 23 de noviembre de 1972.
- Convenció sobre la protecció del patrimoni cultural subaquàtic. París, 2 de novembre de 2001.
- Convention concernant la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel (30ème anniversaire 1972-2002). Budapest, 24-29 de juny de 2002.
- Convención para la salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial. París, 17 de octubre de 2003.
- Réunion d'experts sur la participation des communautés à la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel: vers la mise en oeuvre de la Convention de 2003. Tokyo, 13-15 de mars de 2006.

Council of Europe

- Convention relative à la conservation de la vie sauvage et du milieu naturel de l'Europe. Berna, 19 de setembre de 1979.
- Convention pour la sauvegarde du patrimoine architectural de l'Europe. Granada, 3 de octubre de 1985.
- Convention européenne pour la protection du patrimoine archéologique (révisée). La Valette (Malta), 16-17 de enero de 1992.
- Convenio Europeo del Paisaje. Florencia, 20 de octubre de 2000.
- Evaluación intermedia de la aplicación del Plan de Acción Comunitario para la Biodiversidad. Bruselas, 16 de diciembre de 2008.

European Union

- Decisión n.º 1855/2006/CE del Parlamento Europeo y del Consejo de 12, de diciembre de 2006, por la que se establece el programa Cultura (2007-2013), (DOUE L 372/1, de 27.12.2006).

Spain

- Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español (BOE núm. 155 de 29 de junio de 1985)
- Real Decreto 111/1986, de 10 de enero, de desarrollo parcial de la Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español (BOE núm. 3815, de 28 de enero de 1986)
- Real Decreto 64/1994, de 21 de enero, por el que se modifica el R.D. 111/1986, de 10 de enero, de desarrollo parcial de la Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español (BOE núm. 52, de 2 de marzo de 1986)
- Carta de Baños de la Eneina para la conservación de la Arquitectura defensiva en España. Baños de la Encina (Jaén), 29 de septiembre de 2006.
- Ley 52/2007, de 26 de diciembre, por la que se reconocen y amplían derechos y se establecen medidas en favor de quienes padecieron persecución o violencia durante la guerra civil y la dictadura (BOE núm. 310 de 27 de diciembre de 2007)

Catalonia

- Decret 114/1988, de 7 d'abril, d'avaluació d'impacte ambiental (DOGC 1000, de 3.6.1988)
- Decret 15/1990, de 9 de gener, sobre les comissions de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura (DOGC núm. 1249, de 31 de gener de 1990)
- Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (DOGC núm. 1367, de 14.11.1990)
- Decret 35/1992, de 10 de febrer, de desplegament parcial de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (Registre de Museus) (DOGC núm. 1561, de 26.2.1992)
- Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme popular (DOGC núm. 1719, de 12.3.1993)
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807, d'11.10.1993)
- Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents (DOGC núm. 3437, de 24.7.2001)
- Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594, de 13.3.2002). Correcció d'errades en el DOGC núm. 3915, d'1.7.2003)
- Llei 12/2006, de 27 de juliol, de mesures en matèria de medi ambient i de modificació de lleis anteriors (DOGC núm. 4690, de 3.8.2006)
- Llei 6/2009, de 28 d'abril, d'avaluació ambiental de plans i programes (DOGC núm. 5374 de 7.5.20)
- Decret 271/2007, d'11 de desembre, de reestructuració del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5028 -13/12/2007)
- Decret 175/1994, sobre l'u per cent cultural (DOGC núm. 1927, de 29.7.1994)
- Llei 2/2002, de 14 de març, d'urbanisme (DOGC núm. 3600, de 21.3.2002)
- Decret 293/2003, de 18 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament general de carreteres (DOGC

Institution webs

- UNESCO (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization)

<http://www.unesco.org/>

<http://www.unescocat.org/ct/index.php>

- Council of Europe

<http://www.coe.int>

- European Union

<http://europa.eu/index.es.htm>

- Ministerio de Cultura

<http://www.mcu.es/>

- Instituto del Patrimonio Cultural de España

<http://www.mcu.es/patrimonio/MC/IPHE/PlanesNac/>

- ICOMOS: Internacional Council on monuments and Sites

<http://www.international.icomos.org/>

- Comité Español del Consejo Internacional de Monumentos y Sitios

<http://www.esicomos.org/>

- Generalitat de Catalunya

<http://www.gencat.cat/>

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Patrimoni/>

<http://www20.gencat.cat/portal/site/CulturaDepartament7>

Audiovisuals

- DVD: *Atapuerca. La Aventura de la Evolución*. Fundación Atapuerca.

- DVD: *El megalitismo y Andalucía*. Programa Regional "Leader +" de Andalucía, Acción Conjunta de Cooperación: "Megalitismo, 2008

- DVD: *Tierra de oficios*, Asociación Patrimonio Rural y Territorio, Programa Regional "Leader +" de Andalucía, Acción Conjunta de Cooperación: "El patrimonio de tu territorio", Andalucía, 2008.

- DVD: *El patrimonio troglodítica*, Programa Regional "Leader +" de Andalucía, Acción Conjunta de Cooperación: "El patrimonio troglodítico", 2008.

- DVD: *Un camp de batalla de la Guerra Civil al front del Segre: El Merengue i la Lleua del Biberó* (1938), Llocs de memòria amb història, nº 4, Servei d'Història, *Documentació i Patrimoni*, UdL, 2006.

- DVD: *La fortalesa ibèrica d'Arbeca, segles VIII i VII a.n.e.*, Grup d'Investigació Prehistòrica i Griho, Universitat de Lleida, 2005.

- DVD: *La senyora de les muntanyes*, Grup d'Investigació Prehistòrica (UdL), UAB i TV3, 2007.

- CD-ROM: *Atlas d'Arqueologia Urbana a Catalunya, voll, Granollers*, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, 2004.

- Video-web: *La convenció sobre la protecció del Patrimoni Cultural Subaquàtic de 2001*, UNESCO, 2001.

- Video: *Rastres sota l'aigua*, Documentals: Imatges d'Arqueologia subaquàtica, Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya i TV2.

- Video: *Corpus de pintures rupestres: àrea central i meridional*. Vol. II., Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, 1994.

Compulsory readings

- Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (DOGC núm. 1367, de 14.11.1990).

- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807, d'11.10.1993)

- Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594, de 13.3.2002). Correction of errors in the DOGC núm. 3915, d'1.7.2003.